

Segona guerra carlina

De Viquipèdia

La **segona guerra carlina** o **guerra dels matiners** fou una guerra civil espanyola del segle XIX, emmarcada en el context de l'enfrontament originat en el conflicte de successió dinàstica a la corona d'Espanya conegut genèricament com les guerres carlines i que tingué lloc entre el 1846/47 i el 1849.

Taula de continguts

- 1 Antecedents
- 2 Inici de la guerra
- 3 Principals fets de la guerra
- 4 Causes a Catalunya
- 5 Referències

Antecedents

El projecte de Jaume Balmes i Antoni Aparici proposava per posar fi a la discòrdia civil el casament d'Isabel II amb Carles Lluís de Borbó i de Bragança comte de Montemolín (fill i successor de Carles V, el primer pretenent carlí), però el projecte va fracassar i Isabel es va casar l'octubre del 1846 amb el seu cosí Francesc d'Assís de Borbó.

Inici de la guerra

A finals del 1846 o primers mesos del 1847 es produí la rebel·lió dels anomenats "matiners", l'inici de la qual es podria datar el setembre del 1846 amb l'aixecament de Benet Tristany a Solsona (un mes abans de l'enllaç d'Isabel II), tot i que altres historiadors situen l'inici de la guerra en l'assalt a Cervera de Tristany el 16 de febrer del 1847^[1] i que havia de durar fins el 1849.

Principals fets de la guerra

Guerra civil, dita també guerra dels Matiners, que s'inicià pel setembre del 1846 i durà fins al maig del 1849. Més que no pas una guerra estrictament carlina, fou una revolta catalana contra la dictadura dels moderats (Ramón María de Narváez) i contra un seguit de mesures que pertorbaven la vida del país (quintes, aranzels), en la qual participaren, a més dels carlins (anomenats en aquesta època montemolinistes), progressistes i republicans. El projecte (patrocinat, entre d'altres, per Jaume Balmes i Antoni Aparici i Guijarro) d'unir les dues branques borbòniques amb el casament d'Isabel II amb Carles Lluís de Borbó i de Bragança, comte de Montemolín, fill i successor de Carles V (Carles VI, per als seus partidaris), fracassà, puix que Isabel fou maridada amb Francesc d'Assís de Borbó (octubre del 1846). Això creà les condicions polítiques necessàries per a la revolta. Les causes economicosocials ja hi eren: a la muntanya catalana eltrabucaire era en camí de convertir-se en un símbol de la protesta popular. D'altra banda, continuaven vius la majoria dels capitosts carlins de la guerra dels Set Anys, alguns dels quals ni tan sols no s'havien expatriat. La guerra començà pel setembre del 1846 amb l'aixecament de Benet Tristany a Solsona, al capdavant d'una partida de tres-cents homes. El seguiren Pitxot al Camp de Tarragona, Joan Cavalleria i Josep Puig (Boquica) al Berguedà, i Jeroni Galceran, Josep Borges, Bartomeu Porredon, Miquel Vila (Caletrus), Josep Estartús, Rafael i Miquel Tristany —nebots de mossèn Benet—, etc, a diversos punts del Principat. Dividits en partides poc nombroses, els montemolinistes dugueren a cap una gran activitat (sorpresa de Cervera, de Terrassa, de Martorell, de Lleida, etc). A diferència del que havia ocorregut durant la primera guerra, el capteniment dels carlins fou força moderat, en contrast amb la duresa de la repressió governamental (bàndol del capità general Manuel Bretón, del 4 de març de 1847, que prescrivia pena de mort per als qui posseïssin armes sense permís i "amb intencions sospitoses", i per als qui amaguessin o assistissin un ferit o un pròfug rebel). Durant aquesta lluita foren capitans generals de Catalunya Bretón, Manuel Pavía, marquès de Novaliches, Fernando Fernández de Córdoba i Manuel Gutiérrez de la Concha, marquès del Duero. Per l'agost del 1847 l'exèrcit

governamental disposava de 42 000 homes, contra menys de 2 000 dels montemolinistes. A la fi de la guerra, Concha arribà a disposar-ne de més de 70 000, per uns 5 000 de Cabrera. El 17 de maig de 1847 fou afusellat a Solsona el mariscal de camp carlí Benet Tristany, i exposat el cadàver del brigadier Porredon, mort a baionetades en el seu llit de malalt, a Clariana. A la darreria del 1847 Pavía anuncià la pacificació de Catalunya, tal com desitjava Narváez. Però si la guerra, en bona part per manca de mitjans, havia llanguit, hom no la podia pas considerar acabada, i per l'abril del 1848 reprengué quan Josep Masgoret entrà a Catalunya i es posà al capdavant de les forces montemolinistes (victòries carlines de Sant Jaume de Frontanyà i del Pont de Rabentí, i presa de Vidrà), mentre Ramon Cabrera entrava (23 de juny) per Oceja, fet que donà impuls a la lluita, i publicava una proclama de to moderat. Després d'enviar Forcadell al Maestrat, organitzà alguns escamots de cavalleria i cercà una victòria que equilibrés la seva inferioritat. Però la guerra no canvià de manera substancial: els audaçs cops de mà dels carlins (atac a la vila de Gràcia i al portal de l'Àngel, pel juliol del 1848) eren contrarestats per les victòries governamentals i pel fracàs de l'aixecament fora de Catalunya: derrota i afusellament de Joaquín Julián de Alzaa, promotor de l'aixecament a Guipúscoa (juny-juliol del 1848); fracàs de la temptativa a Navarra i a Burgos; ineficàcia de les partides del Maestrat i del Baix Aragó i als Montes de Toledo. La victòria de Borges sobre el brigadier Paredes a l'Esquirol i la de Cabrera a Avinyó sobre la columna Manzano (16 de novembre de 1848) i la incorporació a la lluita dels republicans del brigadier Ametller, de Francesc Bellera i de Joan Barrera, particularment forts a l'Empordà, i de Baldrich i Escoda, que operaven a la rodalia de Barcelona i de Tarragona, no modificaren la relació de forces. Si el sometent aixecat pel govern (repartiment de 6 000 fusells) no donà gaire resultat, la política d'atreure i subornar alguns capitosts montemolinistes (mitjançant diners i el reconeixement dels graus militars) resultà eficaç: s'hi acolliren, entre altres, a Aragó, el Coix de Carinyena; a Catalunya, Miquel Vila (Caletrus), Bartomeu Poses, i fins i tot, des de França, Josep Pons (dit Bep de l'Oli). Això sembrà entre els carlins la por a la traïció, causa principal, juntament amb una revifalla de l'antiga suspicàcia i implacabilitat de Cabrera, de l'afusellament d'un mitjancer de pau: el baró d'Abella, Josep de Calassanç d'Abat i de Subirà (23 de febrer de 1849). Pel gener, mentre Ametller era derrotat a la Vajol, Concha atacà el reducte principal de Cabrera (les Guilleries i la vall d'Hostoles). Aquest derrotà les columnes Hore (a les Planes) i Ruiz, però l'endemà fou batut i ferit (accions del Pasteral). Aquesta fou la darrera acció important de la guerra; la detenció del pretendent carlí pels duaners francesos quan intentava d'entrar a Catalunya (4 d'abril) desanimà els seus partidaris, i el 26 d'abril Cabrera passà a França. El 14 de maig els darrers montemolinistes travessaren la frontera, manats pels Tristany, o bé es lliuraren als governamentals.

Causes a Catalunya

Nombroses fonts senyalen com una de les causes de la participació catalana, l'Avalot de les quintes de 1870 contra les lleves militars abusives i el Rebombori del pà.

Les causes de l'aixecament cal cercar-les també en la combinació d'una crisi agrària produïda per un seguit de males collites que van fer augmentar el preu del pa i que van agreujar les condicions de vida de les classes populars, afegida a una crisi conjuntural de la indústria tèxtil que va provocar un greu malestar a les ciutats.

Referències

- ↑ Ollé Romeu, Josep M. (2007). *Matiners* (Primera edició, Pàg. 15). Barcelona: Editorial PPU, S.A.

Portal:Història Militar de Catalunya

Obtingut de «http://ca.wikipedia.org/wiki/Segona_guerra_carlina»
 Categories: Història Contemporània de Catalunya | Guerres carlines

Categoria oculta: Esborranys de guerres

- Darrera modificació de la pàgina: 8 jul 2009 a les 00:27.
- El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement/Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús per a més informació. Wikipedia® (Viquipèdia™) és marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.